

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení učitele u krajanů

Školní rok: 2020/21

Destinace (země, místo): Rumunsko, Eibenthal

Jméno, příjmení: Alexandr Gajdzica

ZŠ Eibenthal, povinná výuka ČJ

- 0. tř. – 4 žáci
- 2. tř. – 1 žák
- 4. tř. – 2 žáci
- 5. tř. – 2 žáci
- 7. tř. – 2 žáci

ZŠ Eibenthal, školka

- 4 žáci (3–5 let)

Oršava, fakultativní výuka ČJ

- začátečníci – 8 žáků (7–18 let)
- pokročilí – 3 žáci (10–40 let)

Ešelnice, fakultativní výuka ČJ

- pokročilí – 2 žáci (12 let)

Doučování ČJ

- 1 žák (11 let)

Volnočasové aktivity

- angličtina – 7 žáků (6–12 let)
- sporty – 8 žáků (6–12 let)
- kytara – 2 žáci (8–11 let)
- flétna – 5 žáků (6–12 let)
- klavír – 2 žáci (12 let)
- folklor – 7 žáků (6–12 let)
- první pomoc – 7 žáků (6–12 let)
- environmentální výchova – 7 žáků (6–12 let)
- filmový klub – 10 žáků (3–12 let)

Výuka

Výuka probíhala část roku ve škole, část roku v domě učitele a část roku v klubovně z důvodu uzavření škol. Volnočasové aktivity probíhaly nepřerušeno. Online výuka neprobíhala z důvodu mimoškolní prezenční výuky a špatného internetového připojení.

Žáci přípravného ročníku se převážně věnovali nácviku čtení a psaní, procvičování formulace myšlenek v českém jazyce, cvičení jemné motoriky a poslechu literatury pro děti.

Žáci vyšších ročníků prvního stupně byli na začátku roku zcela bez znalostí českého pravopisu, proto jsme se všemi začali cvičit pravopis tvrdých a měkkých hlásek a Ě. Velký důraz jsme zaměřili na hlásky H, Ch, J, Ž, I, C, K a Č, které žáci mají tendenci číst podle rumunských pravidel. Situace je srovnatelná i u žáků druhého stupně. Také ve čtení a psaní mají všichni žáci zásadní nedostatky. Proto jsme využívali knihy z knihovny podle aktuálního zájmu dětí, čítanky, diktáty, online cvičení na portálech umimcesky.cz a skolasnadhledem.cz, didaktické hry a pracovní listy. Také ostatní kompetence, které by se měly rozvíjet v hodinách ČJ, jsou ve srovnání s českými ZŠ na nízké úrovni.

Po roční zkušenosti, kdy všichni žáci udělali významný pokrok, jsem přesvědčen, že na vině je pedagogické selhání. Na starších dětech je zřejmé, že se jim v prvních letech dostalo určitého vzdělání, dále se však v ČJ nerozvíjely. Žáci prvního stupně jsou zcela pedagogicky zanedbaní. Na jejich úrovni je patrné, že v minulých letech byla výuka ČJ na extrémně nízké úrovni. Žáci 4. tř. měli na začátku roku problémy se čtením srovnatelné s 1.–2. třídou. Během půl roku doučování a soustavné práce došlo k velkému zlepšení, proto je možné vyloučit jiné faktory, které by takovou situaci mohly zavinit.

Žáci druhého a čtvrtého ročníku vymysleli autorskou pohádku, kterou nyní nacvičují jako loutkové divadlo.

Spolu s učitelkou Klárou Jíchovou jsme zorganizovali pod záštitou UDSCR jazykovou soutěž, které se z Eibenthalu, Ešelnice a Oršavy zúčastnilo 21 dětí.

Volnočasové aktivity

Volnočasové aktivity probíhaly nejdříve v prostoru učitelského domu, v exteriérech, v prostorech hospody U Medvěda nebo restaurace Eibenthal. Ve druhé polovině roku jsme začali využívat klubovnu, kterou bylo nejdříve nutné uvést do provozuschopného stavu.

Děti měly možnost vybrat si hru na jeden hudební nástroj (flétna/kytara), některé pak dostaly navíc možnost hrát na klavír. Zájem o odpolední aktivity je velký ze strany dětí i rodičů. Program je nutno mírně upravovat v souvislosti s dalšími událostmi. Například v období půstu není možné pořádat taneční hodiny. V případě špatného počasí jsme v hodinách sportu probírali také první pomoc nebo cvičili jógu, protože nemáme svolení provozovat odpolední aktivity v budově školy a tělocvičně.

Velké akce

Z důvodu protipandemických opatření nebylo možné oficiálně pořádat téměř žádné velké akce.

Až po otevření hranic do Banátu přijeli členové Ligy lesní moudrosti. Ti 14. 6. pro děti zorganizovali odpolední program u klubovny a následně u táborového ohně představili rodičům své plány na léto, kdy pro děti zorganizují letní tábor u Gerniku. Akce se zúčastnili také rodiny z Ešelnice.

O týden později na Svatou Helenu dorazili čeští skauti, ráno jsme tam ve dvou autech vyrazili. Skauti připravili pro děti celodenní program a večer proběhlo přátelské fotbalové utkání mezi týmy z Heleny a Gerniku.

V českých vesnicích v Rumunsku i Srbsku proběhly úklidové akce, během nichž se podařilo vysbírat přes 1000 velkých pytlů odpadu z přírody a poukázat na problém nevyhovujícího odpadového hospodářství.

Ostatní akce oficiálně probíhaly pouze formou umístování fotek na sociální sítě a podobně.

Spolupráce

Zcela zásadními partnery pro práci učitele jsou rodiče žáků. Většina komunikace s nimi probíhala nezprostředkovaně, a právě oni jsou nejvíce ochotni pomáhat s projekty spojenými s dětmi a rozvojem komunity vůbec. V spolupráci s rodiči, kteří se začínají organizovat a postupovat jednotně, je možné komunikovat s vedením obce i vedením školy, což je významný posun. Rodiče věnovali mnoho hodin práce opravám klubovny, úklidovým akcím, asistovali při některých volnočasových aktivitách apod.

Další významnou změnu k lepšímu je spolupráce mezi českými učiteli nejen v Rumunsku, ale i na srbské straně Banátu. S Klárou Jíchovou jsme intenzivně spolupracovali zejména na soutěži z českého jazyka, která do jisté míry zastoupila jazykovou olympiádu, která nemohla proběhnout. Také jsme ale zorganizovali několik akcí, kde se děti napříč vesnicemi setkávaly a poznávaly. I se Stanislavem Havlem jsme pak několik měsíců pracovali na vzniku prvního čísla časopisu Český Banát a velké akci Uklidme Český Banát.

Intenzivní oboustranná spolupráce probíhá také se členy Českého Banátu z. s. Mnohdy šlo o konzultace díky jejich rozsáhlým a komplexním znalostem problematiky, také nám ale dokázali zprostředkovat některé sponzorské dary a jinou materiální pomoc.

Dalšími subjekty, se kterými jsme spolupracovali, jsou časopis Duha, Člověk v tísní, Liga lesní moudrosti a Skaut.

Podmínky pro výuku

V ZŠ Eibenthal mám k dispozici dostatečně velkou, dobře vybavenou učebnu s knihovnou vyhrazenou jen pro ČJ. Bohužel ze strany vedení školy nebylo umožněno využívat školní prostory k jakýmkoli aktivitám mimo vyučování. Dále využíváme prostory klubovny, což je domek se dvěma pokoji, kuchyňkou a zahradou, který jsme svépomocně dovybavili s přispěním krajanů a sponzorskými dary. Tento prostor, kterým plně disponuje český učitel, byl zcela zchátralý a znečištěný. Naprosto nevyhovující pro děti. Spolu s několika rodiči jsme během tří brigád objekt uvedli do funkčního stavu. Také máme k dispozici sídlo krajské organizace, prostory hospody U Medvěda a restaurace Eibenthal. V zimě jsme kvůli topení také intenzivně využívali vlastní dům.

Dvě místnosti v kulturním domě, které slouží jako sklady, jsem převzal v neutěšeném stavu. Je zde mimo inventáře dlouhodobě nefungující knihovny nahromaděno velké množství sponzorských darů. Např. výtvarných potřeb, knih, počítačů atp. Část věcí jsem využil během roku, část rozdál, část přemístil do školy a do klubovny, ale většina zatím zůstává v kamínu, odkud ji ale bude nutné přemístit z důvodu rekonstrukce objektu. Zatím není jasné kam.

Dopravu do školy v Eibenthale zajišťuje obecní mikrobús. Na ostatní aktivity využívám vlastní auto. V případě potřeby je možné domluvit se na dopravě s rodiči. Starší děti jezdí na kole.

V Ešelnici probíhala kvůli covidovým opatřením výuka v omezené míře v soukromých prostorech.

V Oršavě stejně tak. Na konci roku nám ale bylo umožněno vrátit se do třídy místní střední školy.

Podmínky pro učitele

Dům předchozího učitele byl zcela nevyhovující. Veškeré vnitřní prostory byly mimo jiné znečištěny z důvodu dlouhodobě neřešené opravy prasklých kamen. Díky pomoci Tiberia Pospíšila jsem sehnal pronájem udržovaného domu v Baia Noua asi 2,5 km od školy. Doprava do destinace i mezi vesnicemi je možná pouze autem. Zcela dostatečné je ale osobní auto bez náhonu 4x4. Za velmi užitečné považuji mít 7místný vůz. Většinu věcí není problém sehnat v jednom ze tří eibenthalských obchodů. Jednou týdně je také možné nakoupit v Oršavě v některém ze supermarketů. Za velkou výhodu považuji možnost nakupovat domácí suroviny jako vejce nebo mléčné výrobky u místních.

Úspěchy a neúspěchy

Za celý rok se nepodařilo zajistit možnost vstupu mé partnerky, školní psycholožky a speciální pedagožky s učitelským minimem, do budovy školy. V této věci máme podporu dětí, rodičů, širší komunity, krajské organizace, starosty obce i některých českých i rumunských ministerských

úředníků, proti je ale ředitelka školy, která jediná má tuto kompetenci. Na této věci budeme dále pracovat, protože tím nastavujeme možnosti partnerského dialogu mezi školou, rodiči a obcí, který zatím prakticky neexistoval.

Za obecně neúspěšné považuji navázání jakékoli spolupráce se školou. Částečně se může jednat o jazykovou bariéru, po roční intenzivní zkušenosti jsem ale přesvědčen, že ze strany školy je nežádoucí jakkoli měnit status quo nebo pouštět do rozhodovacích procesů kohokoli z venku. Tím myslím nejen sebe, ale i rodiče.

Za největší úspěch v rámci komunity považuji navázání blízkých vztahů s většinou dětí i rodičů a dalších aktivních členů komunity. Vzájemná důvěra je zcela zásadní pro jakýkoli další postup. Podobně zásadní je spolupráce s učitelkou z Heleny a Gerniku, Klárou Jíchovou. Výsledkem této spolupráce byla například akce Uklidme Český Banát.

Za největší školní úspěch považuji doučování žákyně 4. třídy ve čtení, kdy neuměla v září přečíst ani jednoduchá česká slova a po několika měsících četla v kostele. Tento případ považuji za naprosté pedagogické selhání.

Po materiální stránce je největším úspěchem oprava klubovny, kde od jejího uvedení do provozuschopného stavu probíhá většina volnočasových aktivit v bezpečném a komfortním prostředí. Tento prostor využíváme i pro setkávání s rodiči a návštěvami. Menším úspěchem bylo zprovoznění 6 ze 20 počítačů, které několik let ležely mezi sponzorskými dary, a zprovoznění počítačové učebny ve škole.

Problémy a doporučení

Velké doporučení je nejet do destinace sám. S mou partnerkou jsme oba plně kompetentní pedagogové, oba pracujeme na maximum svých možností a stejně cítíme, že často musíme volit kompromisní řešení z kapacitních důvodů.

Pro další doporučení odkazuji na studii vypracovanou Aramem Hermanem. Má roční zkušenost shoduje s jejími závěry.

Největší a téměř jediný problém je nastíněn v předchozím bodě.